

Monumentnummer*: 516345

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82759/112

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Mantgum Leeuwarden Fryslân

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Jorwerd G 1649

Omschrijving**

Inleiding

Het WOONHUIS van de voormalige boerderij aan de Seerp van Galemawei 11 ligt in de kern van het terpdorp Mantgum, ten westen van de kerk en de voormalige school, op een ruime kavel van trapezodale vorm. Aan de voorzijde wordt de kavel begrensd door een gietijzeren HEK. Het gebouw is rond 1880 gebouwd in eclectische stijl. De Galemawei vormt het westelijke deel van de doorgaande weg die van oudsher centraal door het terpdorp loopt. Aan deze weg zijn vanaf 1840 statige huizen voor rijke burgers en rentenierende boeren op ruime kavels gebouwd en, als uitzondering op dit type bouwwerk, ook een boerderij (waarvan overigens het schuurgedeelte is afgebroken, waardoor nu sprake is van een woonhuis). De overige boerderijen lagen voornamelijk ten oosten en zuidoosten van de dorpskern.

Het voorhuis van de boerderij heeft het aanzien van een statige rentenierswoning gekregen, waardoor het visueel, typologisch en stilistisch bij de overige bouwwerken past, die in dezelfde tijd zijn gebouwd, te weten Seerp van Galemawei nr. 13, 15, 2, 4, 6 en 8. Dit stuk van de Van Galemawei valt binnen het beschermd dorpsgezicht. Deze voormalige boerderij (waarvan thans nog het voorhuis resteert) en een aantal andere woningen aan de Van Galemawei vormen een eenheid qua type en bouwstijl. Hoewel de genoemde woningen zowel wat betreft exterieur als wat betreft interieur op onderdelen niet meer geheel gaaf zijn, zijn de voorgevels en een aantal zij- en achtergevels in grote mate nog origineel. Visueel en structureel zijn de woningen - samen met het straatprofiel, de bomen en de hekken - bepalend voor het aanzicht van Mantgum. Zij getuigen van de grote cultuurhistorische waarde van zowel dit deel van het beschermde gezicht van Mantgum als van het gehele dorp. Verdere verstoringen aan deze woningen zouden het aanzicht van de straat en daarmee van het beschermd gezicht ingrijpend aantasten. Dit gegeven, gepaard aan de grote cultuurhistorische

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarde van de dorpsstructuur in samenhang met de historisch waardevolle bebouwing, rechtvaardigt de bescherming van rijkswege van zowel dit woonhuis (nr 11), als de rentenierswoningen nr. 13, 15, 4 en 8.

Omschrijving

De woongedeelte van de voormalige boerderij (waarvan de schuur is afgebroken) heeft een rechthoekige plattegrond, is opgetrokken uit bruine baksteen op een forse natuurstenen plint en wordt gedekt door een schilddak met twee schoorstenen met schoorsteenborden en zwart geglazuurde gegolfde friese pannen. Voorgevel en dak worden aan weerszijden van het middenrisaliet verbonden door een hoog hoofdstel versierd door vier guirlandes. De voorgevel wordt door het middenrisaliet symmetrisch verdeeld en aan beide kanten door grof gecanneleerde hoekzuilen begrensd. Het middenrisaliet, geflankeerd door twee grof gecanneleerde zuilen, loopt door in een grote dakkapel (kajuit) onder zadeldak, waar de afgeronde afsluitingen van de zuilen de aanzet vormen voor een geprofileerde lijst. Vier natuurstenen treden, met gietijzeren leuning aan weerszijden, leiden naar de dubbele houten voordeur met sierroosters die zich in een ondiep portiek bevindt. Boven de voordeur een balkon met ijzeren balustrade en dubbele balkondeuren. Zowel de voordeur als de balkondeuren worden omsloten door een gepleisterde geprofileerde omlijsting met kuif. Aan weerszijden van het middenrisaliet bevinden zich twee lichtgebogen T-vensters met natuurstenen dorpels en gepleisterde omlijsting met kuif. De achtergevel is ingrijpend verbouwd.

Het INTERIEUR bevat in de voorkamers nog een klein aantal originele elementen, o.m.: de vensterbanken, de brede houten paneelomlijstingen van de vensters met originele blinden, twee marmeren schoorsteenmantels en paneeldeuren.

Waardering

Het woonhuis van de voormalige boerderij aan de Seerp van Galemawei 11 te Mantgum is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-culturele ontwikkeling;
- vanwege het evenwichtige en kwalitatief hoogwaardige oorspronkelijke ontwerp, dat vooral in de voorgevel nog zichtbaar aanwezig is;
- vanwege de ornamentiek;
- als essentieel onderdeel van een groter geheel binnen het beschermd dorpsgezicht, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van nationaal belang is;
- vanwege de situering binnen het beschermd dorpsgezicht, verbonden met de ontwikkeling en uitbreiding van de streek en het dorp;
- voor het aanzien van de streek en het gehele dorp;
- vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met de ontwikkeling van de structuur van het dorp;
- vanwege de architectonische gaafheid van de voorgevel, in relatie tot de visuele en structurele gaafheid van het beschermd dorpsgezicht.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boerderijen, molens en bedrijven

Boerderij (M)

Boerderij(M1)